

Arkeologisk förundersökning 2013

Hagestad 117:1

NYBYGGNAD AV GÄSTHUS MED FÖRRÅD

RAÄ Löderup 105:1, Löderups socken i Ystads kommun
Skåne län

öster|en
arkeologi

Österlenarkeologi
Rapport 2013:14

Lars Jönsson

Arkeologisk förundersökning 2013

Hagestad 117:1

NYBYGGNAD AV GÄSTHUS MED FÖRRÅD

RAÄ Löderup 105:1, Löderups socken i Ystads kommun
Skåne län

Österlenarkeologi

Lars Jönsson

Bellevuevägen 13A

271 32 Ystad

Tel: 070-306 36 04

E-post: info@osterlenarkeologi.se

Webb: www.osterlenarkeologi.se

Arkeologisk förundersökning 2013

Hagestad 117:1

Nybyggnad av gästhus med förråd

RAÅ Löderup 105:1, Löderups socken i Ystads kommun

Skåne län

Österlenarkeologi

Rapport 2013:14

Författare: Lars Jönsson

Grafisk form: Anders Gutehall

Omslagsbild: Schaktet inom fastigheten Hagestad 117:1. Foto mot norr. Foto: Lars Jönsson, Österlenarkeologi.

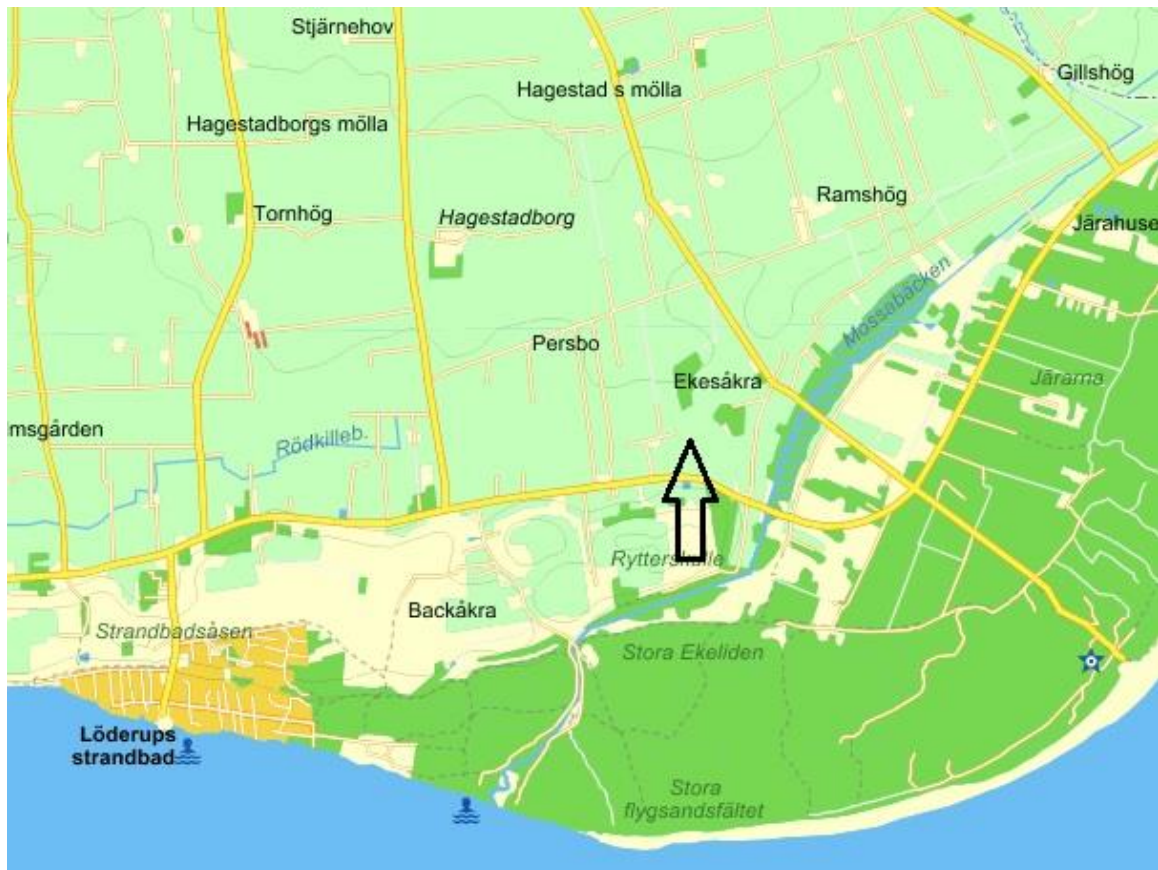
© Österlenarkeologi 2013

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	5
Läge och topografi	5
Syfte och metod	5
Fornlämningsmiljö och arkeologiska undersökningar	6
Undersökningresultat	9
Härdgrop (A1)	9
Tolkning	10
Utvärdering	11
Projektorganisation och kvalitetssäkring	11
Referenser	11
Tekniska och administrativa uppgifter	12

Figur 1. Skåne med platsen för Hagestad i Ingelstad härad markerad med en röd prick.

Figur 2. Området söder om byarna Löderup och Hagestad i den sydöstra delen av Skåne. Platsen för fastigheten Hagestad 117:1 är markerad med en pil.

Sammanfattning

I samband med uppförandet av ett gästhus med förråd inom fastigheten Hagestad 117:1 i Löderups socken har Österlenarkeologi utfört en arkeologisk förundersökning i form av en övervakning av markarbetena. Fastigheten ligger i den östra utkanten av ett boplatsoområde (RAÄ Löderup 105:1).

Ett område med storleken 11,5 x 6,8 meter, dvs. ca 78 m², undersöktes. I den nordvästra delen av schaktet framkom en härdgrop. Den var minst 1,3 x 0,5 meter stor och 0,34 meter djup. Härdgropens västra del låg utanför schaktkanten.

I övrigt framkom inga arkeologiska lämningar.

Inledning

Med anledning av uppförandet av ett gästhus med förråd inom fastigheten Hagestad 117:1 i Löderups socken, utförde Österlenarkeologi en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning. Fastigheten ligger i den östra utkanten av ett boplatsoområde, registrerat som fornlämning nr 105:1 i Löderups socken.

Arbetet utfördes på uppdrag av Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsens dnr. 431-12039-2013).

Läge och topografi

Fastigheten Hagestad 117:1 ligger i den sydöstra delen av Skåne, ca 4,4 km sydost om Löderups gamla bytomt och ca 3,3 km söder om Hagestad gamla bytomt. Hagestad ligger på sluttningarna av ett höglänt parti som löper i öst-västlig riktning parallellt med Skånes sydkust. Det aktuella exploateringsområdet ligger på en svagt kuperad sandig slätt, 6-7 m ö.h., ca två km söder om Hagestad mölla, 700 meter väster om våtmarken Hagestadmosse och 2,2 km norr om kusten. Området är rikt på registrerade fornlämningar, främst förhistoriska boplatser.

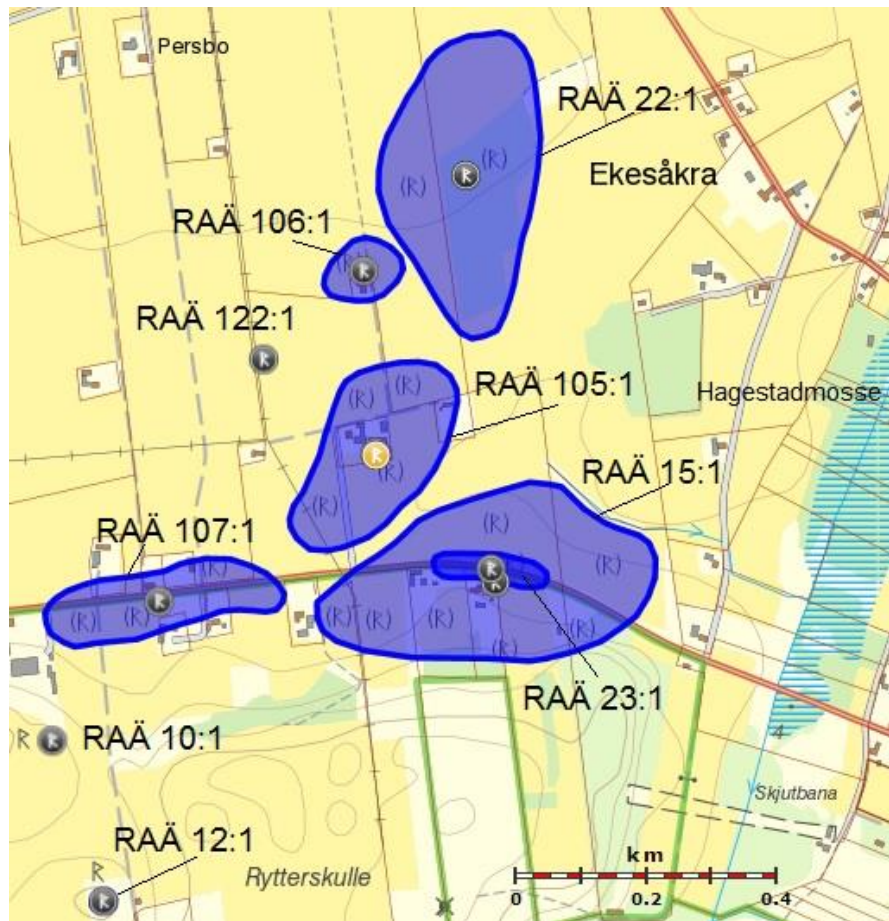
Syfte och metod

Då den arkeologiska förundersökningen inom fastigheten Hagestad 117:1 skedde i form av en övervakning av markarbetena hade inga vetenskapliga frågeställningar formulerats inför undersökningen. Men eftersom schaktningen skulle beröra fornlämning nr 105:1 (ett boplatsoområde) i Löderups socken var det viktigt att vara observant på om arkeologiska lämningar kom att beröras. Det var även betydelsefullt att få kunskap om de arkeologiska lämningarnas bevarandegrad, karaktär, utbredning och datering.

Schaktningsarbetet utfördes av Mikael Björks Gräv & Schakt AB från Löderup.

Figur 3. Schaktningen inom fastigheten Hagestad 117:1 har precis startat. Foto mot nordväst. Foto: Lars Jönsson, Österlenarkeologi.

Figur 4. Fornlämningsmiljön i fastigheten Hagestad 117:1:s närområde. Fastigheten är belägen i den nordöstra kanten av RAÄ 105:1. Karta ur Riksantikvarieämbetets FMIS/fornsök.

Fornlämningsmiljö och arkeologiska undersökningar

Inom en radie av ca 900 meter från fastigheten Hagestad 117:1 finns 10 st. fornlämningar. Nio av dessa är synliga på figur 3, samt presenteras nedan. Av de nio fornlämningarna i närområdet är tre st. högar, tre st. är boplatser, två är boplatsområden och en är ett gravfält. Merparten av informationen är hämtad ur Riksantikvarieämbetets FMIS/fornsök.

RAÄ Löderup 10:1 är en hög som är ca 25 x 20 meter stor och tre meter hög. Högen ligger i anslutning till en åker, och har enligt äldre lantmäterikartor namnet *Haaka hög*. Högen ligger ca 780 meter sydväst om Hagestad 117:1.

Ca 930 meter sydväst om undersökningsområdet ligger ännu en hög, registrerad som **RAÄ Löderup 12:1**. Högen är ca 35 meter i diameter och intill 3 meter hög. Högen markerad på 1731 års karta och är där möjligen benämnd *Rishög*.

Omkring 150 meter söder om Hagestad 117:1 finns ett stort boplatsområde, **RAÄ Löderup 15:1**. Inom boplatsområdet, vilket är ca 400 x 100-250 meter stort, har det påträffats enstaka flintavslag, ett antal keramikskärvor samt rikligt med skärvsten. Inom området har Märta

Strömberg företaget ett flertal undersökningar, och då påträffat fem mesolitiska boplatser, två boplatser från mellan/yngre bronsålder samt fyra boplatser från järnålder. Tyvärr är det ovisst var de olika boplatserna är belägna inom boplatssytan.

Inom RAÄ15 ligger även ett flatmarksgravfält (**RAÄ Löderup 23:1**) som Märta Strömberg undersökt. Ett okänt antal brandgravar från yngre bronsålder och äldre järnålder ska ha då ha påträffats. Materialet från denna grävning är inte publicerat. Brandgravar från gravfältet ska även ha påträffats invid vägen när den byggdes på 1930-talet, men det finns inga övriga uppgifter om dessa (Wilhelmson 2008, s. 5).

År 2006 utfördes en arkeologisk förundersökning inom RAÄ 15:1 och 23:1 med anledning av ledningsdragning. Inom boplatssytans centrala del påträffades kulturlager och enstaka anläggningar, främst härdar. Det fanns även keramikskärvor av allmän förhistorisk karaktär, ett flintavslag, bränd lera och slagg (Wilhelmson 2008, s. 8).

Omkring 100 meter norr om Hagestad 117:1 finns en större boplat, **RAÄ Löderup 22:1**. Boplatssområdet är ca 500x150-250 meter stort. Inom boplatssytan finns sparsamt med flintavslag. Inom området har Märta Strömberg företagit ett flertal boplatssundersökningar, där hon påträffat en bronsåldersboplat, en vendeltida boplat samt en vikingatida boplat. Inom området har Strömberg dessutom delvis undersökt fyra flatmarksgravfält, varav två gravfält från mellersta - yngre bronsålder, ett gravfält från äldre järnålder samt ett gravfält från yngre järnålder. Det är dock ovisst var inom området de olika boplatserna och gravarna påträffats.

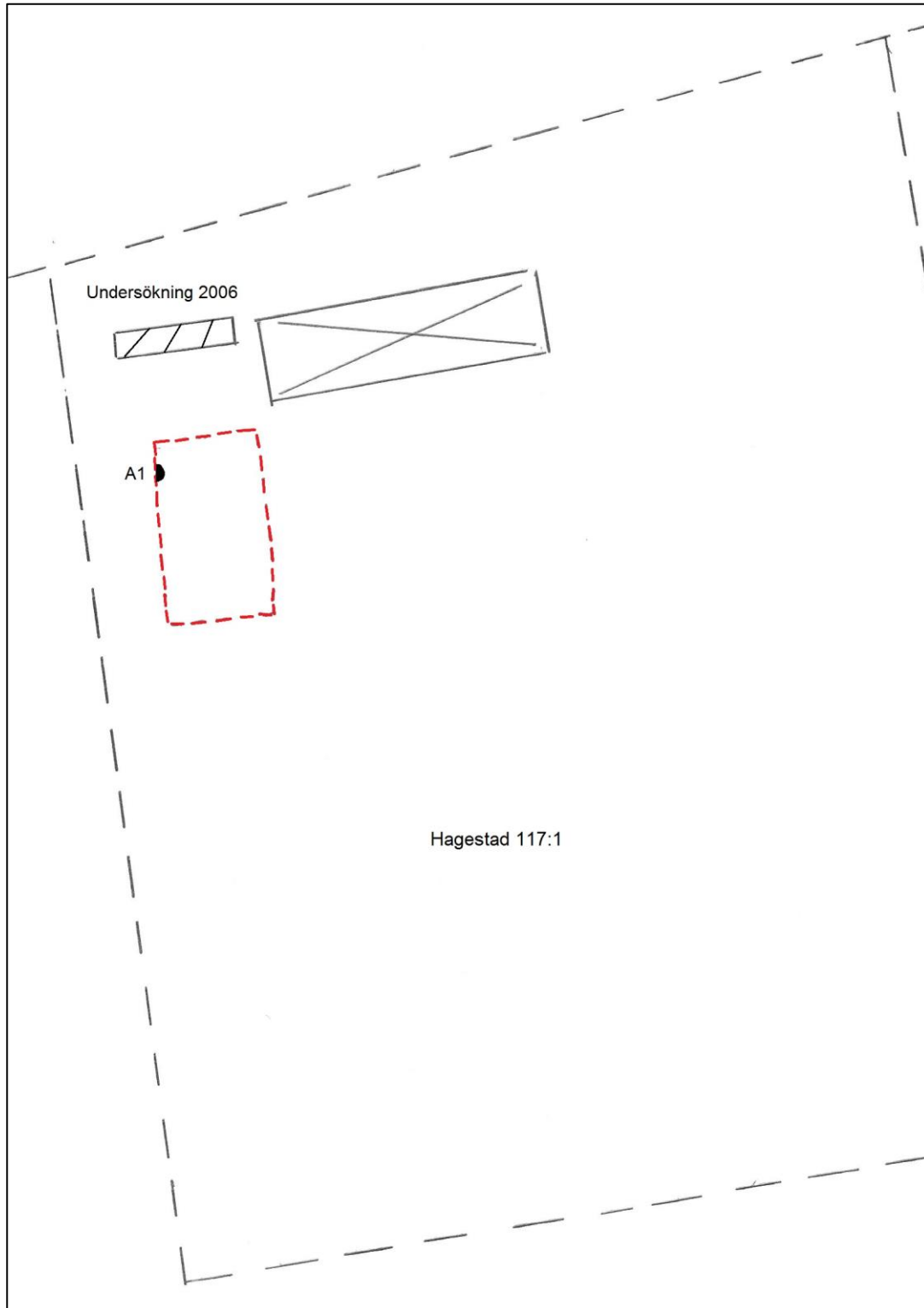
Fastigheten Hagestad 117:1 ligger i den nordöstra delen av fornlämningen **RAÄ Löderup 105:1**. Detta är ett boplatssområde, ca 310 x 100-180 meter stort. I området finns rikligt med skärvsten, men endast sporadisk förekomst av flintavslag. Det har även gjorts fynd av bl.a. ett 15-tal keramikskärvor, en fragmentarisk flathuggen skära samt ett fragment av en skivskrapa.

I samband med en arkeologisk förundersökning år 2006, med anledning av ledningsdragning, grävdes ett ca sex meter långt schakt inom fastigheten Hagestad 117:1. Schaktet låg ca fem meter norr om årets undersökning. Vid förundersökningen påträffades kulturlager samt en anläggning med oklar funktion. Fynd gjordes i form av vävtyngdsfragment och ett fragment från en möjlig malsten (Wilhelmson 2008, s. 7).

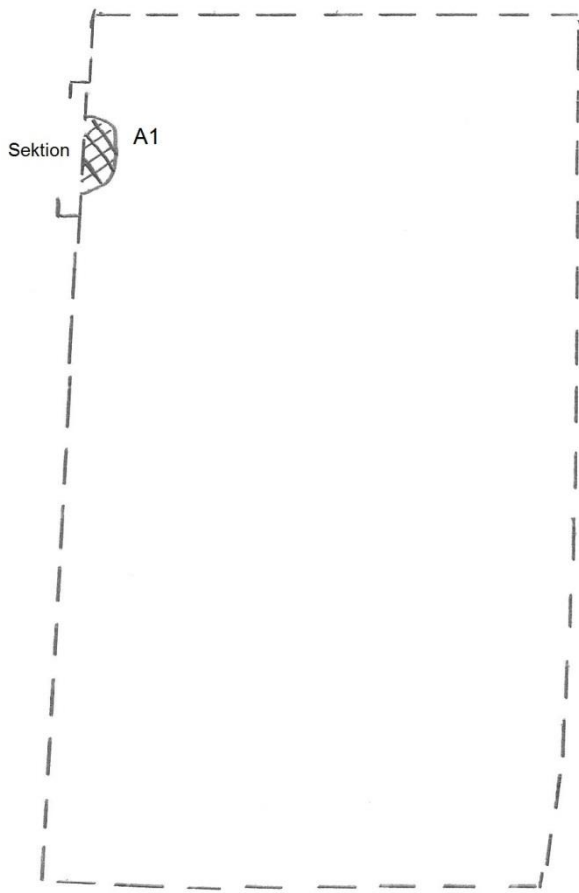
Omkring 190 meter norr om Hagestad 117:1 finns ytterligare en boplat, **RAÄ Löderup 106:1**. Boplatssytan är ca 130 x 50-80 meter stor. I området finns det sparsamt med flintavslag. Även fynd av bl.a. en skivskrapa.

Det ännu en boplat (**RAÄ Löderup 107:1**), ca 360 meter sydväst om Hagestad 117:1. Boplatssytan är ca 400 x 50-80 meter stor. I området finns bitvis med skärvsten, sparsamt med avslag, ett slipat flintfragment samt tre keramikskärvor.

Omkring 280 meter väster om Hagestad 117:1 skall det ha funnits en hög, **RAÄ Löderup 122:1**. Den är markerad på 1731 års lantmäterikarta, då med namnet Snogehög. Inga spår av högen kan urskiljas i åkern idag.

Figur 5. Undersökningsområdet inom fastigheten Hagestad 117:1 är markerad med röda streck. Undersökningen år 2006, vilken låg sex meter norr om årets undersökning, är skrafferad. Skala 1:400.

Figur 6. Undersökningsområdet inom fastigheten Hagestad 117:1. I den nordvästra delen av UO fanns en härdgrop som fortsatte in i schaktväggen. Skala 1:100.

Undersökningsresultat

Med anledning av uppförandet av ett gästhus med förråd inom fastigheten Hagestad 117:1, utförde Österlenarkeologi en arkeologisk förundersökning i form av en övervakning av markarbetena. Fastigheten ligger i den östra utkanten av ett boplatsoområde, registrerat som fornlämning nr 105:1 i Löderups socken.

Schaktet var 11,5 x 6,8 meter stort, dvs. ca 78 m². Schaktet för gästhuset med förråd grävdes strax sydväst om den befintliga byggnaden på fastigheten.

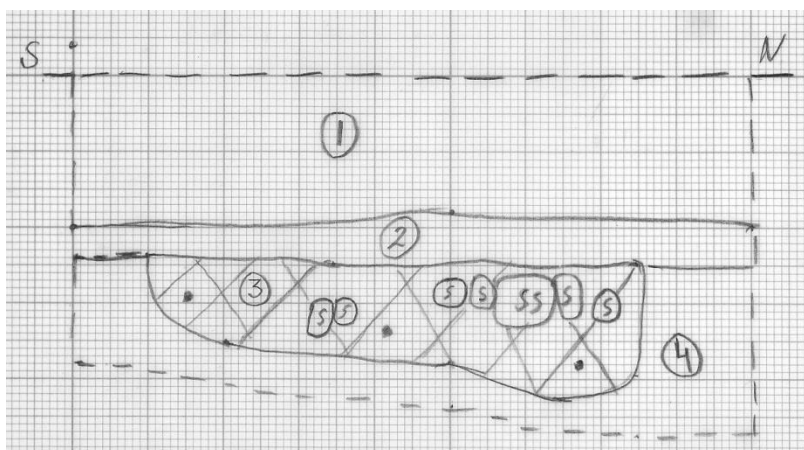
HÄRDGROP (A1)

I den nordvästra delen av schaktet framkom en härdgrop. Den var minst 1,3 x 0,5 meter stor och 0,34 meter djup. Den västra delen av härdgropen låg utanför schaktkanten. I härdgropen fanns svartgrå sotig sand med skörbränd sten och enstaka träkol. Begränsningen på härden var otydlig.

Det framkom inga andra arkeologiska lämningar i schaktet. Inga fynd påträffades.

Figur 7. En härdgrop (A1) i den nordvästra delen av schaktet på fastigheten Hagestad 117:1. Foto mot väster. Foto: Lars Jönsson, Österlenarkeologi.

Figur 8. Härdgrop (A1). Sektionsbeskrivning: 1. Gråbrun sandig humus (matjord). 2. Gulbrun sand. 3. Svartgrå sotig sand med skörbränd sten och enstaka träkol. 4. Brungul moränsand (underlaget). Skala 1:20.

TOLKNING

I den nordvästra delen av undersökningsområdet framkom en härdgrop (A1) med oklar datering. Härdgropen tillhör sannolikt en perifer del av ett registrerat boplatsoområde (RAÄ Löderup 105:1). Inom boplatsoområdet finns rikligt med skärvsten, men endast sporadisk förekomst av flintavslag. Det har även påträffats keramikskärvor, en fragmentarisk flathuggen skära samt ett fragment av en skivskrapa.

Vid en arkeologisk förundersökning år 2006 grävdes ett ca sex meter långt schakt inom fastigheten Hagestad 117:1. Schaktet låg ca fem meter norr om årets undersökning. Vid undersökningen påträffades kulturlager samt en anläggning med oklar funktion. Fynd gjordes i form av vävtyngdsfragment och ett fragment från en möjlig malsten (Wilhelmson 2008, s. 7).

Utvärdering

Inom undersökningsområdet framkom en förhistorisk härdgrop som sannolikt är belägen i en perifer del av ett registrerat boplatssområde (RAÄ Löderup 105:1). Vid en arkeologisk förundersökning 2006 inom fastigheten Hagestad 117:1 påträffades kulturlager samt en anläggning med oklar funktion. Båda anläggningarna har påträffats i den nordöstra delen av boplatssområdet.

De inom fastigheten Hagestad 117:1 påträffade arkeologiska lämningarna visar att även kommande markarbeten inom boplatssområdet (RAÄ Löderup 105:1) bör stå under antikvarisk kontroll.

Projektorganisation och kvalitetssäkring

Den arkeologiska förundersökningen inom fastigheten Hagestad 117:1 bedrevs av Österlenarkeologi med Lars Jönsson som ansvarig.

Lars Jönsson var projektledare och ansvarade för projektets genomförande och vetenskapliga kvalitet, samt kontakter med Länsstyrelse och uppdragsgivare. Han ansvarade även för rapportarbetet.

Referenser

Litteratur

Wilhelmson, H. 2008. *Hagestad 117:1*. Arkeologisk förundersökning 2006. Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien Skåne Rapport 2008:48. Kristianstad.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länstyrelsens diarienummer 431-12039-2013
Österlenarkeologis diarienummer ÖA 130016
Arkivnummer ÖA 130016

Län Skåne
Kommun Ystad
Socken Löderup
Fastighet Hagestad 117:1
RAÄ-nummer Löderup 105:1

Ekonomiska kartans blad 613_44_11
Koordinatsystem Sweref 99 TM
N koordinat 6139380
E koordinat 446533
M ö.h.RH00 6,85-6,20

Fältarbetstid2013-10-14
Antal arbetsdagar fält 1
Antal arkeologtimmar fält 4

Exploateringsyta 78
Undersökt yta 78

Platschef Lars Jönsson
Personal Lars Jönsson
Uppdragsgivare Gunnar och Lis-Marie Fond

LUHMnr:
Fynd:
Dokumentationsmaterial: 1 fältritning i A3, minnesanteckningar samt digitala foton.

Kostnader, arkeologi

Administration:
Fältarbete: 2 600 kr
Rapport: 3 900 kr
Körersättning: 222,00
Tryck av rapport: 800 kr

Österlenarkeologi

Rapporter 2013

1. Stora Köpinge kyrkogård. Dagvattenledningar runt kyrkan. FU år 2012. Lars Jönsson
2. Simrishamn. Fjärrvärmeledningar i Hamngatan, Skansgatan och Skepparegatan. FU år 2012. Lars Jönsson
3. Köpinge 15:29 m.fl. Spilltryck- och vattenledningar. FU år 2013. Lars Jönsson
4. Backen 1:51. Vik-boplatsen. FU år 2013. Lars Jönsson
5. Backen 1:52, Vik. FU år 2013. Lars Jönsson
6. Gamla Staden 2:3, Ystad. Uppförande av sophus. FU år 2013. Lars Jönsson
7. Vollsjö 31:178, Vollsjö gård. Anläggande av trapphus. FU år 2013. Lars Jönsson
8. Kyrkan 2, Skurups kyrka. Markarbeten i kyrkan. FU år 2013. Lars Jönsson
9. Ingelstad 10:23 m.fl. VA-utbyggnad. AU år 2013. Lars Jönsson
10. Brunnskatan och Östergatan, Simrishamn. Nedläggning av vattenledning. FU år 2013. Lars Jönsson
11. Slimminge 69:1, Slimminge kyrkogård. VA- och bårhusutbyggnad samt dragning av elkabel. FU år 2013. Lars Jönsson
12. Herden 4, Simrishamn. Byggnation av nätstation och ledningsförläggning. FU år 2013. Lars Jönsson
13. Ybes 1, Ystad. Uppförande av garage. FU år 2013. Lars Jönsson
14. Hagestad 117:1. Nybyggnad av gästhus med förråd. FU år 2013. Lars Jönsson